

BITVA U SALAMÍNY

DĚJINY ANTICKÉHO VOJENSTVÍ (PŘEDNÍ VÝCHOD, ŘECKO)

*„MRTVÍ A MRTVÍ, NA KTERÉ ČEKAL BEZCITNÝ OSUD,
LEŽÍ TAM VŠUDE PO SALAMINĚ A PROTĚJŠÍCH BŘEZÍCH“ (AISCH., PERŠANÉ)*

PŘED BITVOU U SALAMÍNY

- CO NYNÍ (PO THERMOPYLÁCH)
  - **DÉMARATOS:**
    - POSLÁNÍ 300 LODÍ DO BLÍZKOSTI SPARTY, OBSAZENÍ KYTHÉRY A PODNIKÁNÍ ÚTOKŮ
      - SPARŤANÉ NEBUDOU POTÉ MOCI POSLAT MNOHO VOJÁKŮ DO SPOLEČNÉHO VOJSKA
  - **ACHAIMENÉS:**
    - OPAK – NEDĚLIT FLOTU, DŮRAZ NA SOUČINNOST LOŽSTVA A PĚCHOTY
  - XERXÉS ZVOLIL MOŽNOST VELITLE LOŽSTVA
- ZNIČENÍ DELFSKÉ SVATYNĚ, PLATAJÍ A THESPIÍ

ŘEKOVÉ

- ÚTĚK ŘEKŮ NA PELOPONNÉS ATP.
- EVAKUACE ATHÉN
- THEMISTOKLÉS
  - NECHAL NA KAMENY PODÉL CEST, U STUDNÍ, ... TESAT VÝZVY K IÓNŮM, ABY PŘEŠLI K NIM, JELIKOŽ JSOU JEJICH OTCI A VLASTÍ
- PO NÁVRATU
  - PELOPONÉSANÉ ZAČALI OPEVNĚOVAT ISTHMOS A VYDALI ZBYTEK ŘEKŮ NEPŘÁTELŮM
    - LEONIDŮV BRATR KLEOMBROTÉS
    - 8 KM DLOUHÁ ZEĎ PŘEHRAZUJÍCÍ ŠÍJI
  - Z ATHÉN DOSUD NEPROBĚHLA ŽÁDNÁ EVAKUACE!
    - MÍSTO ČASU VĚNOVANÉMU OPRAVÁM LODÍ, VÝCVIKU ČI ODPOČINKU UNAVENÝCH VESLAŘŮ SE MUSELO LSTÍ PŘESVDČIT ATHÉŇANY, ŽE MUSEJÍ ODEJÍT A PŘEVÁŽET JE NA SALAMÍNU

EVAKUACE

- MUŽI NA SALAMÍNU, ŽENY A DĚTI DO TROIZÉNY
- PŘIJETÍ UPRCHLÍKŮ:

„TROIZÉNŠTÍ JE PŘIJALI S HORLIVOU PÉČÍ; USNESLI SE TOTIŽ ŽIVIT JE NA OBECNÍ ÚTRATY A VYPLÁCET KAŽDÉ Z NICH PO DVOU OBOLECH, DĚTEM DOVOLILI TRHAT VŠUDE OVOCE A JEŠTĚ JIM PLATILI UČITELE“ (PLÚT., THEM.)

- SALAMÍNA:
  - VZNIK JAKÉHO VOJENSKÉHO MĚSTA SE SKLADY, MNOŽSTVÍM LODNÍHO MATERIÁLU, ZBRANÍ
- THEMISTOKLÉS – NAŘÍZENÍ KONFISKACÍ – NUTNOST ZISKU PENĚŽ NA VÁLKU A STRAVOVÁNÍ

OPUŠTĚNÍ ATHÉN

- LOUČENÍ SE ŽENAMI, DĚTMI I TĚMI, KTEŘÍ NEMOHLI ČI NECHTĚLI MĚSTO OPUSTIT
- PLÚTARCHOS PÍŠE:

„I KROTKÁ DOMÁCÍ ZVÍŘATA PROJEVOVALA JAKOUSI DOJEMNOU NĚŽNOST, NEBOŤ BĚŽELA S RADOSTNÝM SKUČENÍM PO BOKU SVÝCH ŽIVITELŮ AŽ K LODÍM. MIMO JINÉ SE VYPRAVUJE, ŽE PES PERIKLOVA OTCE XANTHIPPA, PONĚVADŽ NEMOHL SNĚST ODLOUČENÍ OD SVÉHO PÁNA, SKOČIL DO MOŘE A PLAVAL PODÉL TRIÉRY, A HNED JAK SE DOSTAL NA SALAMÍNU, VYSÍLENÍM POŠEL“ (PLÚT., THEM.)

- KÝNOI SÉMA
- NĚKTEŘÍ SI MYSLELI, ŽE „DŘEVĚNOU HRADBOU“ BYLO PŮVODNÍ DŘEVĚNÉ OPEVNĚNÍ KOLEM AKROPOLE --- ZDE PAK ZŮSTALI I SE STARCI A OCHRÁNCI POKLADŮ A KNĚŽKY

ŘECKÉ VYHLÍDKY

- ŘECKO MOHLO ZVÍTĚZIT POUZE SJEDNOCENÉ SE SPOJENÝM VOJSKEM A LOŽSTVEM
  - X PRÁCE NA ISTHMU
  - SPOJENECTVÍ BYLO KŘEHKÉ
- U SALAMÍNY SE NAKONEC SEŠLO JEŠTĚ VÍCE ŘECKÉHO LOŽSTVA (A Z VÍCE MĚST) NEŽ U ARTEMISIA
  - PRAVDĚPODOBNÝ VLIV ODKAZU THERMOPYL
  - VRCHNÍM VELITELEM SPARŤAN EURYBIADÉS
  - PO EVAKUACI MNOZÍ ŽÁDALI I NÁMOŘNÍ OBRANU U ISTHMU
    - ALE SALAMÍNA STRATEGICKÁ A PRO ŘEKY VÝHODNÁ

MÍSTO PRO ŘECKOU FLOTU

- KORINTSKÝ VELITEL ADEIMANTOS
  - SPOJENÍ FLOTY S POZEMNÍM VOJSKEM U KORITSKÉ ŠÍJE
- THEMISTOKLÉS ZŮSTAL OSAMOCEN
  - EURYBIADÉS: „PŘI ZÁVODECH, THEMISTOKLE, BÝVAJÍ, KDO PŘEDČASNĚ VYRAZÍ, MRSKÁNI.“ ---
THEMISTOKLÉS: „PRAVDA, ALE TI, KDO ZŮSTANOU POZADU, NEBÝVAJÍ VĚNČENI.“
- ZÍSKÁNÍ EURYBIADA – VIZ HDT. 8.60:

„Ve tvých rukou je záchrana Řecka, jestliže mě uposlechněš a svedeš námořní bitvu zde na místě a nedáš-li se přemlu-
vit důvody těchto mužů, abys dopravil lodi k Isthmu. Vy-
budeš bojovat na otevřeném moři, což je pro nás velice ne-
příznivé, protože máme lodi těžší a počtem slabší, a nadto
ztratíš Salaminu, Megara i Aiginu, i kdybychom jinak měli
úspěch. V patách za jejich loďstvem totiž následuje pozemní
vojsko a tím způsobem je sám povedeš na Peloponnésos a
ohrozíš celé Řecko. Učiníš-li však to, co já pravím, shledáš
v tom tyto výhody. Za prvé budeme mít velkou převahu,
bude-li se boj vyvíjet normálně, když se na těsném prostoru
dáme s malým počtem lodí do boje proti velkému loďstvu;
bojovat na úzkém prostoru je výhodou pro nás, kdežto na
širém moři zase pro ně. Za druhé zůstane v naší moci Sala-
mis, kde jsou naše děti a ženy. A je v tom i další výhoda, na
které vám velice záleží. Za Peloponnésos budeš bojovat stejně
tady, jako u Isthmu, a jestliže to dobře uvážíš, nepřátele na
Peloponnésos nepovedeš. Dopadne-li to tak, jak doufám, a zví-
tíme-li na moři, nepůjdou barbari ani k vám na Isthmos,
ani nepokročí nikam dále z Attiky a ve zmatku odejdou. My
tím získáme to, že nám zůstanou Megara, Aigina i Salamis,
u níž máme podle věštby nepřátele přemoci. Když se lidé radí

ČEKÁNÍ NA BITVU

- ŘEKOVÉ ČEKALI V ÚŽINÁCH SALAMÍNY
- PERŠANÉ NAPROTI NA OTEVŘENÉM MOŘI
- NIKDO NECHTĚL UDĚLAT CHYBU, PLOUT K NEPŘÍTELI A PŘIJÍT O PŘO NĚJ VÝHODNÉ POSTAVENÍ
- THEMISTOKLÉS POSLAL KE KRÁLI KRÁLŮ SIKINNA SE VZKAZEM, ŽE CHCE PŘEJÍT, ŽE JSOU ŘEKOVÉ ROZHÁDANÍ A TAK MŮŽE XERXÉS TÉTO SITUACE VYUŽÍT
  - ŘEKOVÉ SE DLE HDT. I PLÚT. SKUTEČNĚ HÁDALI, PROTO BYLO PRO ŘEKY NUTNÉ, ABY DOŠLO RYCHLE K BITVĚ, NEŽ NĚKTEŘÍ ODPLUJÍ
  - MOŽNÁ SE HÁDALI JEN NAOKO PŘED MOŽNÝMI PERSKÝMI ZVĚDY A ŘECKÝMI PŘEBĚHLÍKY, ABY PERŠANÉ UDĚLALI CHYBU A VPLULI DO SALAMÍNSKÉ ÚŽINY

SÍLA VOJSK

ŘEKOVÉ

• VELITELÉ:

- EURYBIADÉS, THEMISTOKLÉS, ADEIMANTÉS (KORINTH)

• 380 LODÍ

- 180 LODÍ ATHÉNY
- 16 LODÍ SPARTA
- ...

• ZTRÁTY:

- ASI 40 LODÍ

PERŠANÉ

• VELITELÉ:

- ARIABIGNÉS (VEL. FOINIČ.) †, ACHAIMENÉS

• 1 207 LODÍ (OD POČÁTKU)

- NUTNO ODEČÍST ZTRÁTY KVŮLI BOUŘÍM A BITVÁM
- ASI 500 – 900 LODÍ (2 AŽ 3NÁSOBNÁ PŘESILA)

• ZTRÁTY:

ASI 200 LODÍ + X? LODÍ ZAJATO

PRELUDE

- OBDÉLNÍKY ASI 5X2 KM
  - PŘI 1 000 LODÍCH TO BYL NA 1 LOŤ DLOUHOU 37 M ČTVEREC O STRANĚ 100 M
- THEMISTOKLÉS ČEKAL – NECHTĚL NASADIT LODĚ PROTI PERŠANŮM DŘÍVE, NEŽ ZAČNE Z MOŘE VÁT ČERSTVÝ VÍTR, KTERÝ VHÁNÍ VLNY DO ÚŽINY (PLŮT., THEM.)
  - ŘECKÉ LODĚ BYLY NIŽŠÍ A PLOCHÉ X PERSKÉ MĚLY ZDVIŽENOU ZÁĎ A VYSOKOU PALUBU
  - ŘEKŮM TO NEŠKODILO
  - PERSKÉ LODĚ VÍTR STÁČEL NA STRANU A TAK SE VYSTAVOVALY ŘECKÝM ÚTOKŮM
- DÉLKA LINIE 2KM
- BITVU ZAČALI ŘEKOVÉ? / PERŠANÉ? (DIOD. SIC. + AISCH./ X HDT.) RÁNO?? (V PODVEČER, ...)

ROZESTAVENÍ (HDT.):

- ZÁPAD (VLEVO) ATHÉŇANÉ (X FOINIČANÉ)
- VÝCHOD (VPRAVO) SPARŤANÉ (X IONOVÉ)

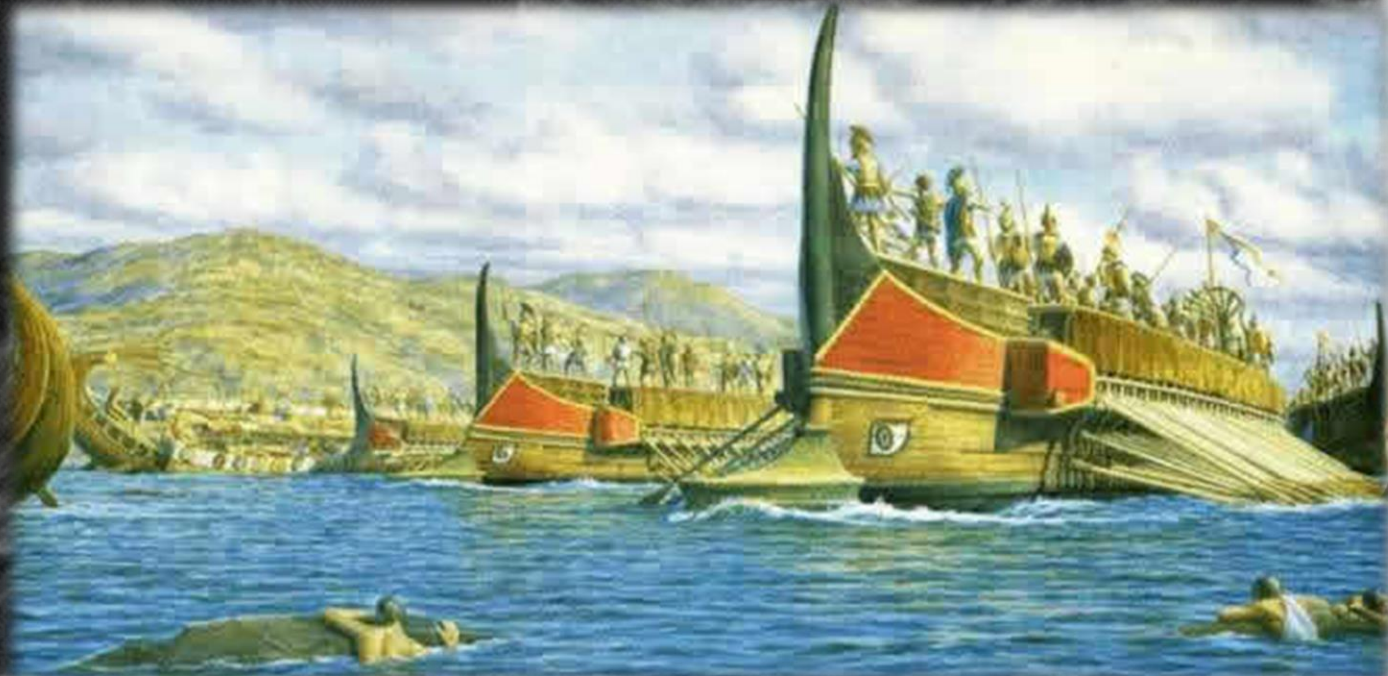
ROZESTAVENÍ (DIOD. SIC.):

- VLEVO: ATHÉŇANÉ + SPARŤANÉ (X FOINIČANÉ)
- VPRAVO: AIGINŠTÍ + MEGARŠTÍ
- STŘED: OSTATNÍ

TAKTIKA ÚTOKŮ

- ÚTOK NA BOK NEPŘÍTELE KLOUNEM
- ÚTOK NA VESLA VPRAVO/ VLEVO
- ÚTOK LUČIŠTNÍKY A VRHAČI OŠTĚPŮ (Z URČITÉ VZDÁLENOSTI)
- ABORDÁŽ

BITVA ZAČÍNÁ

*„A LOĎSTVO JEJICH VYRAZILO Z BOKU,
ZÁŘ SLUNCE VE PŘÍDÍCH A ZOBEC VEDLE ZOBCE“ (AICH., PERŠANÉ).*

- NAŘÍZENÍ OBRATU VLEVO U PERSKÝCH LODÍ
- COUVÁNÍ ŘECKÝCH LODÍ (MANÉVR)
- OSAMOCENÝ ÚTOK ATHÉNSKÉ LODĚ AMEINA Z PALLÉNÉ A POMOC OD OSTATNÍCH
  - POČÁTEK STŘETŮ
- PERŠANÉ – PŘÍLIŠ VELIKÝ POČET NAKUPENÝCH LODÍ
  - HLAVNÍ NEVÝHODA – VZÁJEMNÉ PŘEKÁŽENÍ SI

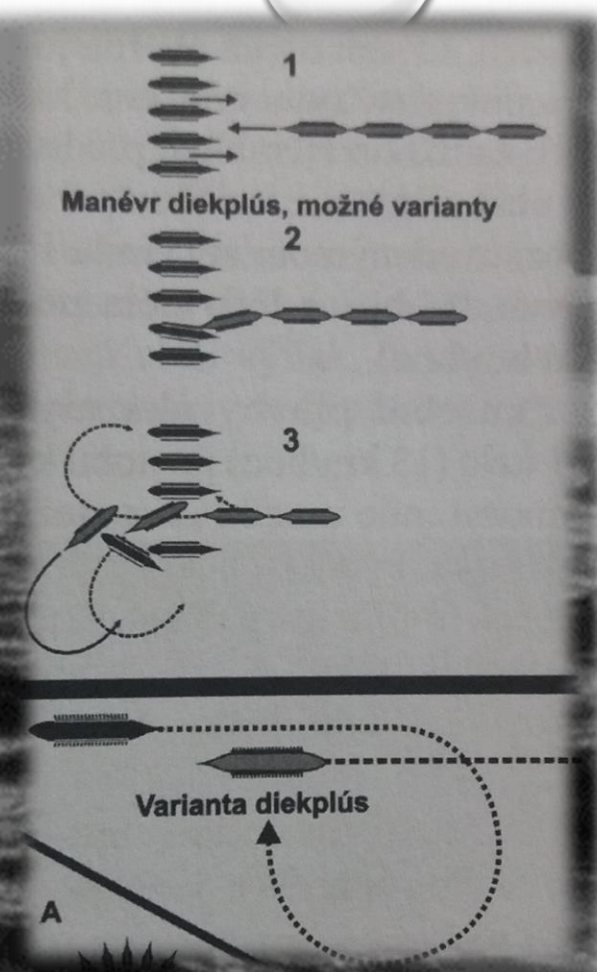

ROLE KORINŤANŮ

- NĚKTEŘÍ ŘEKOVÉ PROPLULI LINIÍ PERŠANŮ A ÚTOČILI NA NĚ ZEZADU
  - MANÉVR *DIEKPLÚS*?
  - ČI
  - ÚTOK KORINŤANŮ?
- KORINŤANÉ MĚLI MOŽNÁ ZAÚTOČIT NA EGYPTĀNY OBEPLOUVAJÍCÍ ŘEKY NA DRUHÉ STRANĚ ÚŽINY
  - PO ZJIŠTĚNÍ, ŽE EGYPTĀNÉ ÚTOČIT NEBUDOU SE OTOČILI ZPĚT A ZAÚTOČILI Z VOLNÉHO PROSTORU FOINIČANŮM DO BOKŮ

ROZHODNUTÍ BOJE

- ŘECKÉ LEVÉ KŘÍDLO PORAZILO A ZAHNALO FOINIČANY A KYPŘANY
  - ZAHNÁNÍ AŽ NA POBŘEŽÍ A OTOČENÍ ZPĚT
- ŘECKÉ PRAVÉ KŘÍDLO – STÁLE NEROZHODNUTO
  - PO NÁVRATU ŘECKÉHO L KŘÍDLA Z PRONÁSLEDOVÁNÍ A ZAPOJENÍ DO BITVY RYCHLÉ ROZHODNUTÍ
- AIGÍNŠTÍ NAVÍC ZMĚNILI POZICI A ÚTOČILI NA PERŠANY Z BOKU
- Z JEDNÉ STRANY TAK ÚTOČILI ATHÉŇANÉ, Z DRUHÉ KORITHŠTÍ A ZE TŘETÍ AIGÍNŠTÍ

WILHELM VON KAULBACH: *BATTLE OF SALAMIS* (ARTEMISIA S LUKEM VZDORUJE
THEMISTOKLOVI, VLEVO VŠE SLEDUJE XERXÉS)
XERXÉS: „Z MUŽŮ SE VYKLUBALI ŽENY A Z ŽEN MUŽI.“

Éleusis
Baie
d'Éleusis

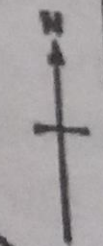
Temple
d'Athéna
Siraia

Salamine

Kyrosouca

L. Psytalle

Baie
de Phalère

OSTROV SALAMIS

Eleusinská zátoka

Hora Aigialéos

XERXÉS

Héraklion

Kerata

ATTIKA

- 1: Foiničané
- 2: Egypťané (?)
- 3: Iónští
- 4: Karijci
- 5: Lakedaimonští
- 6: Athéňané
- 7: Ostatní Řekové
- 8: Posádka na Psytaji

Salamis

Kynosúra

Psyttaleja

Atalante

SARONSKÝ ZÁLIV

Keramos

Athénská planina

Peireaius

Munychie

Akté

Falérská zátoka

Thémistokles
Albaniens
Praxapés
Megabars de Kapakale
Amaraos
commandant la 1re escadre

Athén
Éléus
Confédérés
Pentakontémers

Eurybiade
Lakedaimoniens

Thémistokles
Phylakos

Gorgos, Timonas
Ioniens
Arabignes l' de Darius
commandant la 3e escadre
d'Alkarnanos

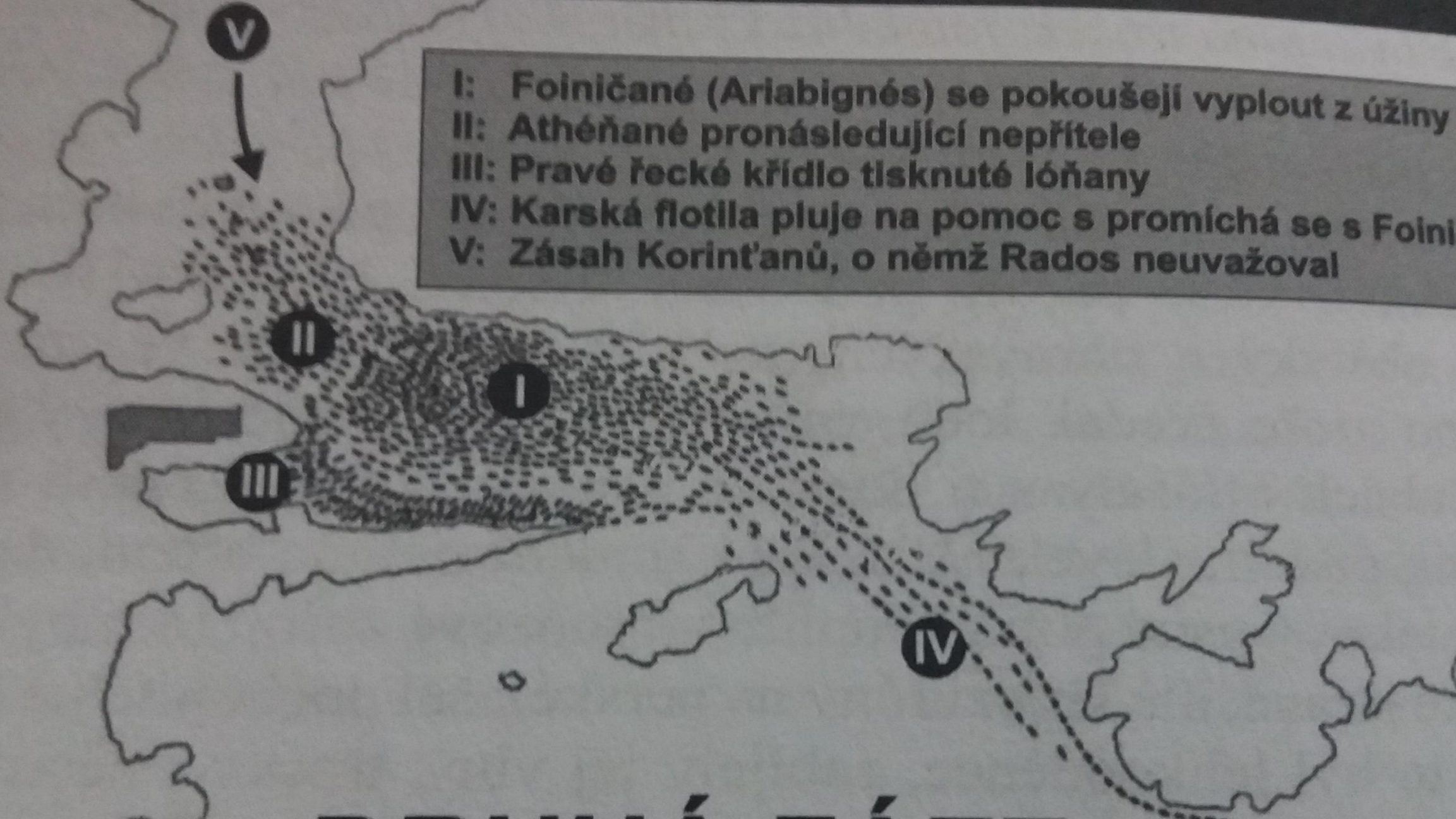
Syentissis
Histios de Smyrne

Pigres de Seldonne

Cariens

Damaithyme de Kandaule

-
- The map illustrates the second phase of the Peloponnesian War, focusing on naval operations in the Aegean Sea. It shows the coastlines of the Peloponnese, the Aegean Sea, and the islands of Lesbos and Chios. A large area of dotted lines represents the fleet's concentration in the central Aegean. Five numbered markers (I-V) indicate specific events: I (Foinician fleet), II (Athenian pursuit), III (Theban wing), IV (Karsian fleet), and V (Corinthian intervention). A legend box in the top right explains each marker.
- I: Foiničané (Ariabignés) se pokoušejí vyplout z úžiny
  - II: Athéňané pronásledující nepřítele
  - III: Pravé řecké křídlo tisknuté Iónňany
  - IV: Karská flotila pluje na pomoc s promíchá se s Foiničany
  - V: Zásah Korint'anů, o němž Rados neuvažoval

DRUHÁ FÁZE

- I: Aiginští zatarasují průliv mezi Kynosúrou a Psyttají
II: Athéňané pronásledující nepřítel
III: Jádro perské floty prchá k Faléru

TŘETÍ FÁZE

BITVA U SALAMÍNY

480 p. n. l.

měřítko (km)

0 1 2 3

Geographic Cell of Excellence

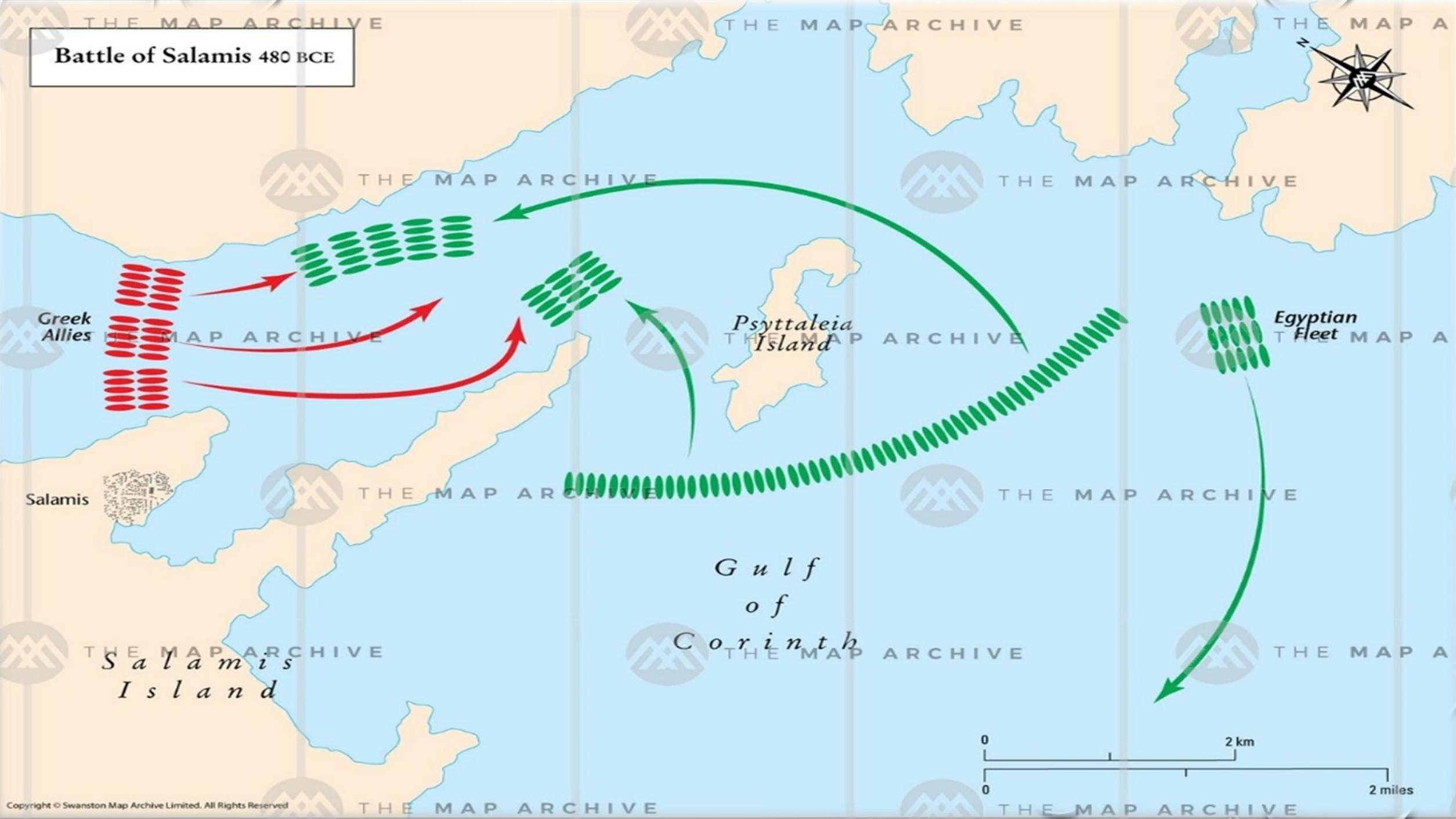

'Battle Salamis 480 BC
Greeks in white / Persians in red

Battle of Salamis 480 BCE

Greek Allies

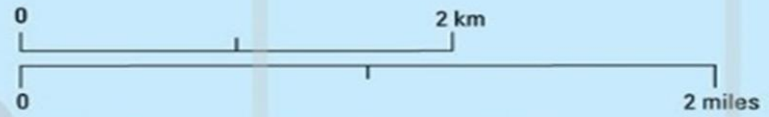
Psyttaleia Island

Egyptian Fleet

Salamis

Gulf of Corinth

Salamis Island

XERXES

Hora Aegaleos

Heracleion

Aténané
spojenci
Spartané

Salamis

PIREUS

CYNOSURA

PSYTTALEIA I.

Iónští

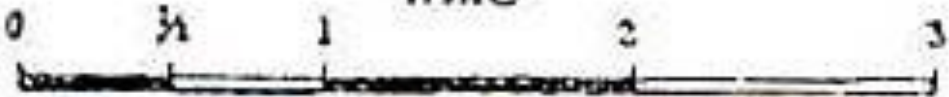
Řekové

perské loďstvo ve třech liniích

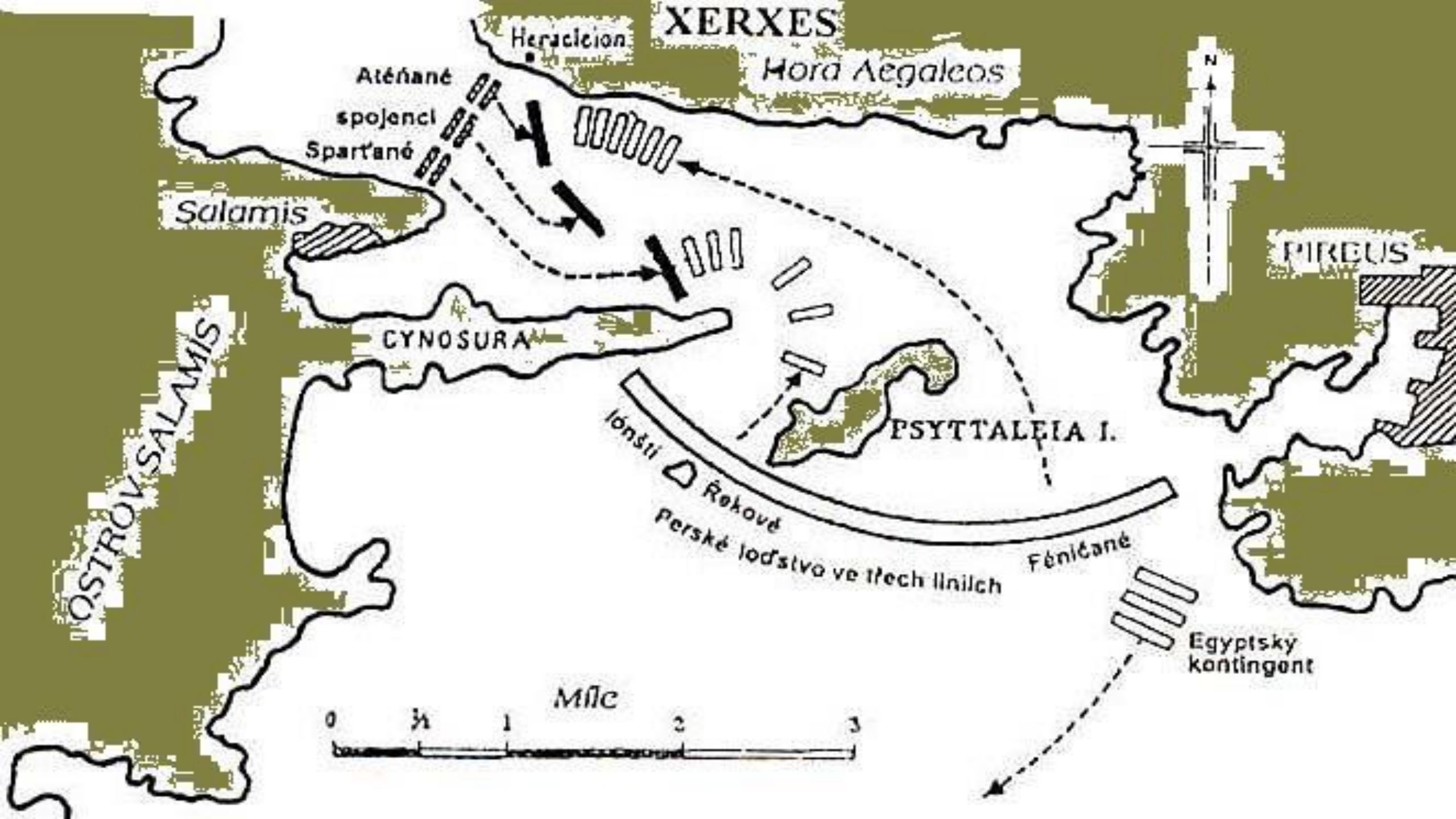
Féničané

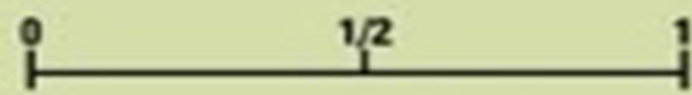
Egyptský kontingent

Míle

OSTRŮV SALAMIS

Salamis Island

ATHENIANS

● XERXES COMMAND POST

PELOPONNESIANS

Pharmakoussae Islands

PHOENICIANS

ALLIES

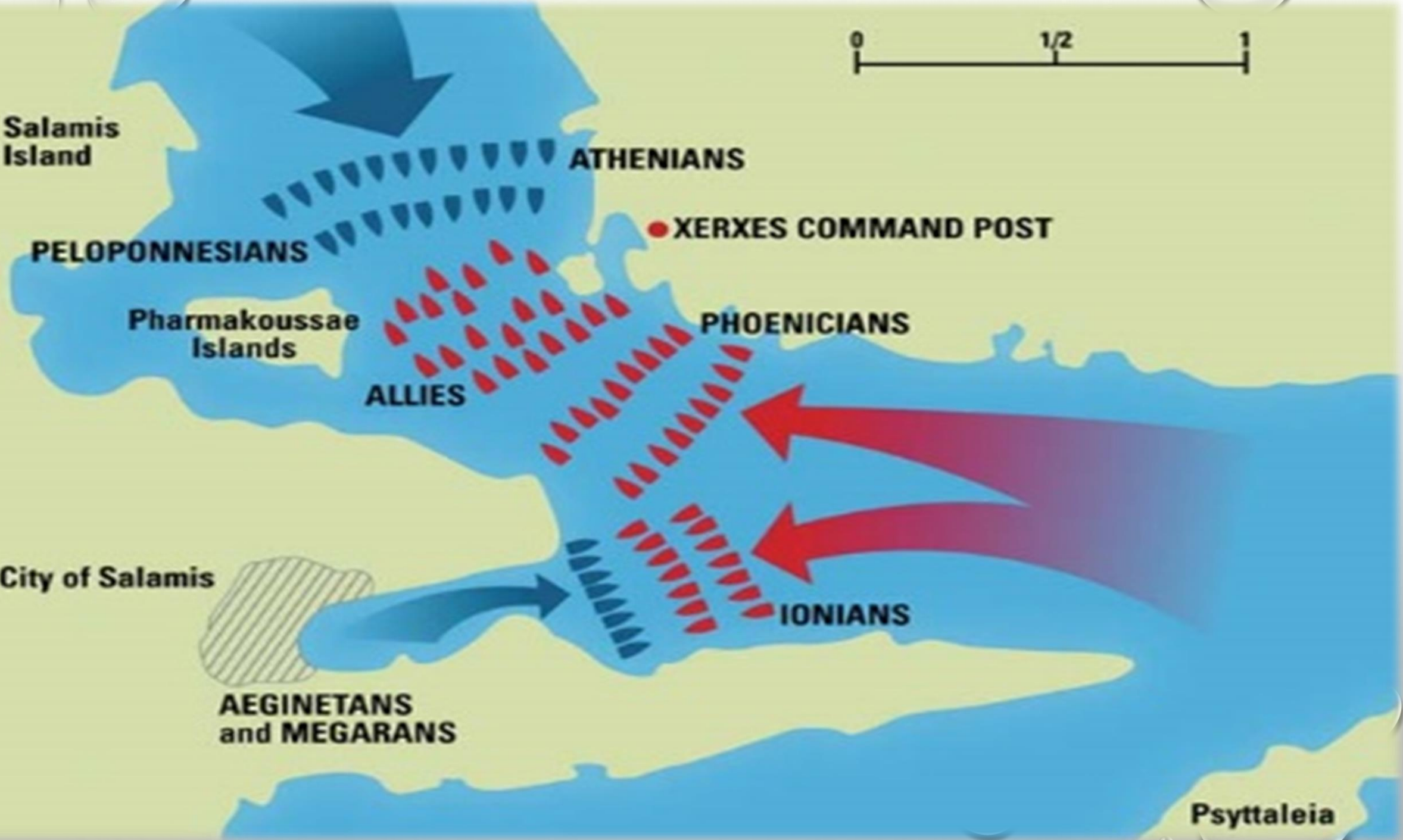
City of Salamis

AEGINETANS and MEGARANS

IONIANS

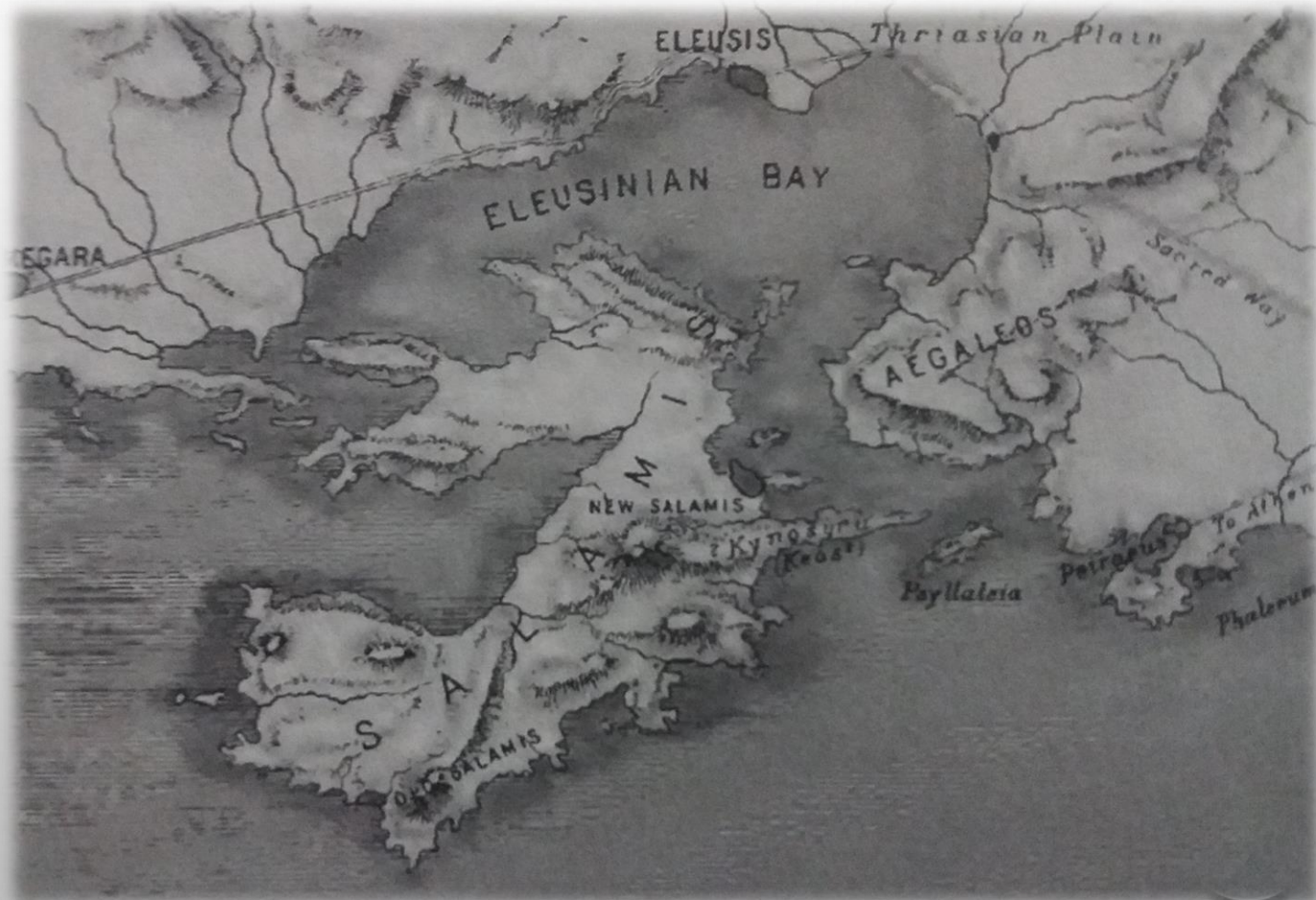
Psyttaleia

POBITÍ PERSKÉ POSÁDKY NA OSTROVĚ PSYTTALEIA

- ARISTEIDÉS S HOPLÍTY BYLI PO BITVĚ U SALAMÍNY VYSAZENI NA OSTROVĚ
- BOJE S PERŠANY – POBITÍ DO POSLEDNÍHO MUŽE

PŘEDNÍ VÁLEČNÍCI

- ARTEMISIA
  - ATHÉŇANÉ VYPSALI ODMĚNU 10 000 DRACHEM PRO TOHO, KDO JI ZAJME ŽIVOU
- ARIABIGNÉS
- POLYKRITOS Z ATHÉN
- EUMENÉS Z ATHÉN
- ANAGYRASIOS Z ATHÉN
- AMEINIÁS Z ATHÉN

HODNOCENÍ VELITELŮ

ŘEKOVÉ – THEMISTOKLÉS

• NADPRŮMĚR

- POKUD BYLI KORINTHŠTÍ SKUTEČNĚ ZAPOJENÍ POZDĚJI A PŘEPADLI PERŠANY Z BOKU, TAK AŽ GENIALITA
- OBDOBA MILTIADA (S THEMISTOKLÉM?) U MARATHÓNU

PERŠANÉ

• PODPRŮMĚRNÍ

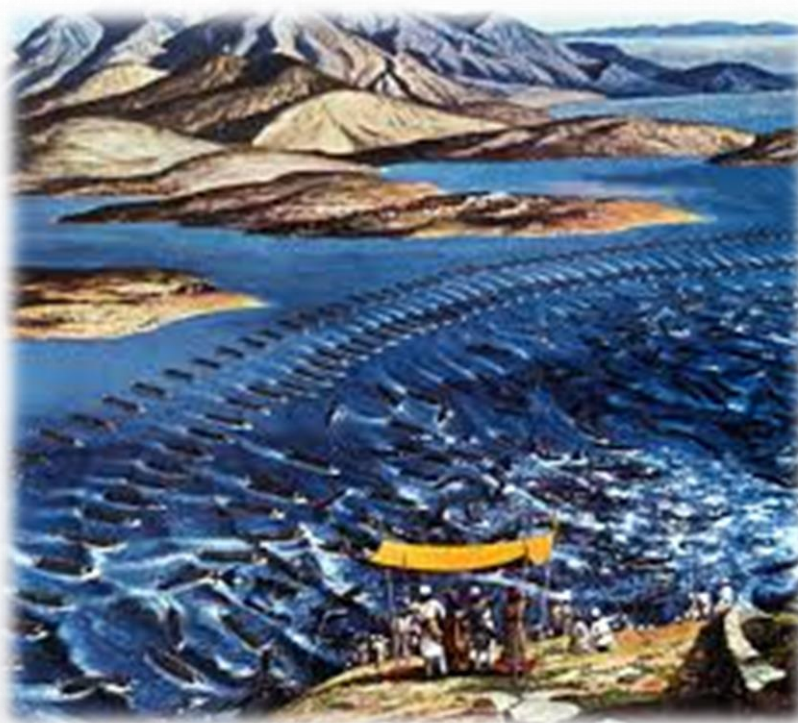
- NEUSPOŘÁDANÝ BOJ
- LEHCE PŘEKVAPENÍ/ PŘECHYTRAČENÍ
- VZDALY SE VÝHODY, KDY SE TATO PRO NĚ STALA NEVÝHODOU

ZAJÍMAVOSTI

- ÚČAST AISCHYLA
  - OPĚT
- BITVA U HIMÉRY – VE STEJNÝ DEN (ČI TÉMĚŘ)
- PADL ZDE ARIABIGNÉS NA VLAJKOVÉ LODI („POTOPENÁ“)
- XERXÉS SLEDOVAL BITVU
- PLAVÁNÍ IDIOTÉS:

„ŘEKŮ PADLO JEN MÁLO. ŘEKOVÉ TOTIŽ UMĚLI PLAVAT, A TAK I TI, JEJICHŽ LODĚ BYLY ZNIČENY A KTEŘÍ NEPŘIŠLI O ŽIVOT V BOJI, DOPLAVALI NA SALAMINU. BARBAŘI PLAVAT NEUMĚLI, A TAK SE JICH VĚTŠINA V MOŘI UTOPILA.“

POUŽITÁ LITERATURA

- CORNELIUS NEPOS, *ŽIVOTOPISY SLAVNÝCH VOJEVŮDCŮ*
- DIODORS SICILSKÝ, *BIBLIOTHÉKÉ HISTORIKÉ*
- HÉRODOTOS, *DĚJINY*
- PAUSANIÁS, *CESTA PO ŘECKU*
- PLÚTARCHOS, *ŽIVOTOPISY SLAVNÝCH ŘEKŮ A ŘÍMANŮ*

- DOUGHERTY, M. J., *VÁLEČNÍCI STAROVĚKU 3000 PŘ. N. L. – 500 N. L.*
- FIELDS, N., *ŘECKÁ VÁLEČNÁ LOĎ – TRIÉRA (500 – 322 PŘ. N. L.)*
- FRANKENBERGER, O., FIDLER, J. A KOLEKTIV, *KDO BYL KDO (SLAVNÍ VOJEVŮDCI)*
- HOLLAND, T., *PERSKÝ OHEŇ*
- HRYCH, E., *VELKÁ KNIHA VLÁDCŮ STAROVĚKU*
- HUMBLE, R., *NAVAL WARFARE: AN ILLUSTRATED HISTORY*
- HUMBLE, R., *WARFARE IN THE ANCIENT WORLD*
- KAGAN, D., VIGGIANO, G. F., *MEN OF BRONZE: HOPLITE WARFARE IN ANCIENT GREECE*
- KOSIARZ, E., *NÁMORNÉ BITKY*
- SEKUNDA, N., *WARRIORS OF ANCIENT GREECE*

- JIŘÍ KOVAŘÍ, *VÁLKA ŘEKŮ S PERŠANY*